

Diyanet işleri reisliği teşkilât ve vazifeleri hakkında kanun lâiyhası ve Bütçe encümeni mazbatası /1/40)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar Müdürlüğü

Sayı : 6/1587

31-V-1934

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Diyanet işleri Reisliğinin teşkilât ve vazifeleri hakkında Riyaseti müşarünileyhaca teklif ve İcra Vekilleri Heyetince 30-V 934 te Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesile birlikte Yüksek huzurlarına sunulmuştur efendim.

Başvekil
İsmet

Esbabı mucibe lâiyhası

Memurin kanununa tevfikân Riyaseti acizi teşkilâtına ait kanun lâiyhasında arzedildiği üzere Müşavere heyeti ile Musaflar tetkik heyeti azasının, muamelât, memurin ve sicil müdürlüğü ile levazım ve yazı işleri müdürlüğünün ve müftülârin vazifelerine ve tayinleri hakkındaki muameleye dair düşünceler 2187,2203,2208,2287 numaralarda bulunan teşkilât kanunları esas ve örnek ittihaz edilerek yazılmıştır.

Yapılan teşkilât kanununda dairemizin hususî vaziyetine göre 1452 numaralı teadül kanununa merbut 2 numaralı cetvelde yazılı memuriyetlerden bazılarının ilgasile teşkilât kanunumuzda yazıldığı veçhile münhal vazifeler tasarruf edilmek ve bazı müdürlükler ve memuriyetler birleştirilmek ve az memurla idare edilmek suretile yeni teşkilât ihdasına zaruret hâsıl olmuştur. Şöyleki:

1 — Müşavere heyeti, 8 azadan mürekkeb iken 5 adede indirilmiştir. Bununla beraber ötedenberi Divanı muhasebat ve Şûrayı Devlet azasile maaşları müsavi ve teadül kanunundan evvel yetmiş beşer lira iken her nasılsa teadül kanunu tanzim edilirken yetmişer lira kabul edilmesi müktes b haklarını ziyaa uğrattığından, ve zaten teadül kanununun tatbikatında da takip edilen ruh; tam karşılığı bulunmayan derecelerde bir üst derecenin kabulü şeklinde tezahür ettiğine göre kanunun ruhuna uygun olduğundan teşkilât kanunumuzun 3 üncü maddesinde yazıldığı üzere Müşavere Heyeti halkın dinî, ilmî, ahlîki, içtimai ve iktisadî ihtiyaçlarına göre eserler yazmak ve başkaları tarafından yazılan Kurânı kerim ve Ahadisi şerife tercümelerinin ve dinî âsârın tetkiki ile de uğraşmak gibi yeni bir faaliyet sahasına girmiş olduğundan bu beş azanın maaşları seksener liraya çıkarılmıştır.

2 — Memurin ve sicil müdürlüğüne teşkilât kanunumuzun 4 üncü maddesinde yazıldığı veçhile ayrıca muamelât müdürlüğü vazifeleri de tahmil edildiğinden (Zat işleri müdürlüğü) ilga ve yerine 55 lira maaşlı (Muamelât, memurin ve sicil müdürlüğü);

Beşinci maddede yazıldığı üzere tahrirat ve evrak müdürlüğü ile levazım müdürlüğü lâğvo unarak yerine 45 lira maaşlı (Levazım ve yazı işleri müdürlüğü) ihdas olunmuştur.

3 — Muamelât, memurin ve sicil müdürlüğünün 30 lira maaşlı mümeyyizlerinden birisi sicil mümeyyizi idi, bunun vazifesine sicil işleriyle birlikte tekaüd, eytam ve eramil maaşına

aid muameleler de verildiğinden bir derece maaşı yüks. ltilerek 35 liraya çıkarılmıştır.

4 — İnhilâl eden vazifelerden iki memurun işi bir zate verilmele suretile memuriyet unvanları değıştirilerek ayniyat muhasibi ve tetkik memuru gibi adlar konulmuş ve maaşlarına bu suretle birer miktar zam yapılmıştır.

5 — Beyoğlu, Üsküdar müftülüklerinde bulunan iki mümeyyizin bu son teşkilâtta istihdamlarına lüzum görülmeyip ilgasile birisinin İstanbul müftülüğünde muamelâtın çokluğuna ve ehemmiyetine binaen 25 lira maaşlı bir ayniyat muhasibliğinin ihdasına zaruret hâsil olmakla buraya, diğ. er bir mümeyyizin de yine İstanbulda merkez namına muvakkaten müftülük tarafından idare olunan tarihi büyük bir kıymeti haiz bulunan ve bilhassa buradaki dosya, defter, ilâmat ve kayid suretlerinin çıkarılmasına Adliyece şiddetli ihtiyaç görülen sicillâtı şer'îye mahzeninde 14 lira maaşlı iki memurun buradaki işleri hakkile göremeyeceğine binaen daha iyi bir şekilde tasnif, tanzim ve muhafazası için 25 lira maaşlı bir sicillâtı şer'îye başmemurluğunun ihdasına kat'i zaruret hâsil olmakla buraya nakledilmişlerdir.

6 — Teşkilâtı mülkiyede zaman zaman yapılan tadilât dolayısıyla bazı vilâyetlerin muamelâtı genişlemiş ve oradaki idarenin tam temini için teşkilât kanunumuzda bazı müftülüklerin ve müsevvidliklerin, memurlukların ihdaslarına zaruret hâsil olmuştur. Teşkilâtta ilga ve ihdas dolayısıyla açığa çıkarılarak vazifeleri ilga olunan memurlar yeni ihdas edilen vazifelere yerleştirilmiş ve bu suretle açık maaş verilecek memuriyetler katiyen kalmamıştır.

7 — Yapılan zam ve ihdaslarda bir kaç memurun çalışacağı yerde birer memur istihdam edilmek şartile son derece tasarrufa riayet edilmiş ve bu zamlarda hazinenin menfaati daha fazla gözetilmiştir. Ve bu kere inhilâl eden dört memuriyete kadro fazlası yerleştirilmek suretile maaşları işbu zamlara karşılık olmak üzere mevkuf tutulmuştur.

8 — Dersiamlar kadrosunda vukubulan münhallere kimse alınmayacaktır. Eskisi gibi kadim teamül veçhile teselsül kaidesine tevfikan terfi olunacaklar ve vaizlerle birlikte bütçe kanunları mucibince teadül kanununun mevzuu haricinde kalan memurlar meyanında kadroları (D) cetvelinde gösterilecektir.

Binaenaleyh 1452 numaralı teadül kanununa merbut 2 numaralı cetvelin Diyanet işleri reisliğine ait olan kısmı yerine teşkilât kanunumuza bağı (A) işaretli cetvel teşkilât kadrosu olarak konulmuştur.

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçet encümeni
Mazbata No. 107
Esas No. 1/40

11 - VI - 1935

Yüksek Reisliğe

Diyanet işleri reisliğinin teşkilât ve vazifelerine dair olub Başvekâletin 31 mayıs 1934 tarih ve 6/1587 sayılı tezkeresile Yüksek Meclise gönderilen kanun lâyihası encümenimize verilmiş olmakla Diyanet işleri reisliğinin alâkadar memurları hazır oldukları halde okundu ve konuşuldu:

Teklif olunan lâyiha encümenimizce esas itibarile kabul edilmiş ve maddeleri ile teşkilât kadrosu üzerinde aşağıda gösterilen dağışiklik-

ler yapılmıştır.

1) Diyanet işleri reisliği teşkilâtı içerisinde bulunan dairelerden her birinin vazifelerinin bir nizamname ile tayini daha muvafık olacağı derpiş edilmiş ve bu sebeble vazifeye taallük eden 2, 3, 4, 5, ve 6 ncı maddeler lâyihadan çıkarılarak dairelere aid vazifelerin bir nizamname ile tayini yolunda lâyihaya bir madde konmuştur.

2) Altıncı maddenin ilk fıkrası sekizinci mad-

de hükmü ile birleştirilmiş ve Dersiamlar ile Vaizler hakkında yapılacak muamele 2171 numaralı kanun ile tayin edilmiş olduğundan sekizinci maddenin son fıkrası da kaldırılmış ve 4 ncu madde olarak yeniden yazılmıştır.

3) Hükümet teklifinin 9 ncu maddesi hükmü mevcut kanunlarla temin edilmiş olduğundan bu madde ile 11 nci maddenin lâyihadan çıkarılması tensib edilmiştir.

4) Kadroda sayı ve derecelere tesiri olmayacak bazı değişiklikler yapılmıştır.

Müstacelen müzakere edilmek dileğiyle Umumi heyetin tasvibine konmak üzere Yüksek Re-

isliğe sunuldu.

Reis	R. V.
Burdur	Isparta
M. Şeref Özkan	Mükerrem Ünsal
M. M.	Kâtib
Trabzon	İstanbul
Sırrı Day	F. Öymen
Diyarbakir	Erzurum
R. Bekit	A. Akyürek
Kayseri	Manisa
M. Kerven	T. Türkoğlu
Sivas	Ş. Çiloğlu
Remzi Çiner	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Diyanet işleri reisliği teşkilât ve vazifeleri hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — Dinayet işleri reisliği teşkilâtı bir reisin idaresi altında merkezde « Müşavere heyeti », « Zat işleri müdürlüğü », « Yazı işleri müdürlüğü », « Musaf tetkik heyeti » nden ve taşrada müftü, müsevvid, vaiz ve dersiamlardan mürekkebtir.

MADDE 2 — Müşavere heyetinin başlıca vazifeleri şunlardır:

a) Gerçek Türkiye Cumhuriyeti dahilinde, gerek ecnebi memleketlerde müesseseler ve fertler tarafından sorulan itikadat ve ibadeta müteallik suallerin cevaplarını hazırlar. Ecnebi memleketlerden sorulacak suallere Haraciye vekâleti vasıtasile cevap verilir.

b) Dinî ve ahlâkî müesseselerde halkı irşad için kitaplar yazar ve reislik tarafından havale edilecek bütün eserleri tetkik eder.

c) Reislik tarafından havale edilen bütün işler hakkında mütalea beyan eyler.

MADDE 3 — Zat işleri müdürlüğü; maaş, ücret, harcirah ve masraflara aid tahakkuk muamelelerini yapar ve memur ve müstahdemlerin sicil ve zat işlerine müteallik bütün muameleleri ifa eder.

MADDE 4 — Yazı işleri müdürlüğü Diyanet işleri reisliğine müteallik bütün yazı ve kayid işlerini idare edeceği gibi reislik dairesinin da-

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Diyanet işleri reisliği teşkilât ve vazifeleri hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — Diyanet işleri reisliği teşkilâtı, bir reisin idaresi altında merkezde: Müşavere heyeti, zat işleri müdürlüğü, yazı işleri müdürlüğü ve musaflar tetkik heyetinden;

Taşrada: Müftü, müsevvid, vâiz ve dersiamlardan mürekkebtir.

Hükümetin 2, 3, 4, 5, ve 6 ncu maddeleri kaldırılmıştır.

hîlî hizmet ve inzibatını temin ve ayniyat muhasıblığı ve levazım müdürlüğü hizmetlerini de ifa eder.

MADDE 5 — Musaf tetkik heyeti, hususî talimatnamesine tevfikân bütün matbaalarda tabedilecek Kurânı kerimlerin her türlü sehiv ve hatadan salim olmasını temin için her noktadan icab eden tashihlerini ifa eder ve basıldıktan sonra sehiv ve hatadan salim olduğunu resmî mühürle tasdik eder. Heyet tarafından tashih edilmeksizin bastırılacak Kurânı kerim ve eczayı şerifenin Hükûmetçe toplattırılması için riyaset vasıtasile müracaatte bulunur.

MADDE 6 — Her vilâyet ve kaza merkezinde Diyanet işleri reisliğine merbut birer müftü bulunur. Müftüler:

a) İtikadat ve ibadeta müteallik sorulacak meseleler hakkında icabı şerisini bildirirler.

b) Dinî ve ahlâkî meselelerde bizzat veya vaizler vasıtasile halkı irşada çalışırlar.

c) Vaizlerle dersiamlarm vazifelerini mura-kabe ederler.

ç) Hizmet sahiblerine aid işlerle meşgul olmak üzere vilâyet ve kazalarda müteşekkil encümenlerde bulunurlar.

d) Cevami ve mesacidi şerifede ilmî hizmetler ashabının vazifelerine müteallik muttali olacakları hususları encümenlere bildirirler.

MADDE 7 a) Diyanet işleri reisi Başvekilin inhası üzerine Reiscümhur tarafından nasbolunur.

b) Müşavere heyeti azası akaidi islâmiye ve ulûmu şeriyede ihtisası bulunan ulema meyanından seçilir.

Müşavere heyeti azasile zat ve yazı işleri müdürleri reislik makamının intihabı ve Başvekilğin inhası ve Reiscümhurun tasdikile tayin olunur.

c) «B» fıkrası haricinde kalan memurlar reislik tarafından tayin olunurlar.

MADDE 8 — Müftülük inhilâl ettikte vilâyetlerde valilerin, kazalarda kaymakamlarm reisliği altında mahallindeki dersiam, vâiz, imam ve hatiblerle belediye azası içtima ederek müftülük

MADDE 2 — Birinci maddede yazılı teşkilâtın her birine aid vazifeler bir nizamname ile tayin olunur.

MADDE 3 — Diyanet işleri reisi, Başvekilin inhası üzerine Cümhur Reisi tarafından tayin olunur.

Müşavere heyeti azası ile zat ve yazı işleri müdürleri, Diyanet işleri reisinin intihabı ve Başvekilin inhası ve Cümhur Reisinin tasdikile tayin olunur.

Müşavere heyeti azasının akaidi islâmiye ve ulûmu şeriyede ihtisası bulunan ulema arasından seçilmesi şarttır.

Yukarıdaki fıkralar haricinde kalan memurlar reislik tarafından tayin olunur.

MADDE 4 — Her vilâyet ve kaza merkezinde Diyanet işleri reisliğine bağlı birer müftü bulunur.

Müftülük inhilâl ettikte vilâyetlerde valile-

için lâzımgelen ilim ve fazileti haiz zevat arasından gizli rey ile üç kişi seçerler. İntihab neticesi vilâyetin hususî mütaleası da ilâve olunarak vilâyetten Diyanet işleri reisliğine bildirilir. Bu üç zatten biri reislikçe tercih olunarak tayin ve memuriyeti mahalline tebliğ olunur. Reislik, intihab edilenlerden hiç birini münasib görmediği takdirde yeniden intihab yapılmak üzere iade eder.

Mahallinde müftü intihabına lâyük kimse bulunmadığı anlaşıldığı takdirde doğrudan doğruya reislik makamınca evsafı lâzimeyi haiz müftü tayin ve izam olunur.

Müftü müsevvitleri müftülerin inhası üzerine vilâyetlerce tayin olunurlar.

Dersiamlar kadim teamülü veçhile teselsül kaidesine tevfikân terfi olunur. Hariçten yeniden kimse alınmaz.

MADDE 9 — Tekaüd için sin haddinden istisna hakkında Diyanet işleri reisleri için mevzu 1842 ve müftüler için mevzu 147 numaralı kanunların hükümleri mahfuzdur.

MADDE 10 — Devlet memurları maaşatının Tevhid ve teadülüne dair 1452 numaralı kanuna merbut 2 numaralı cetvelin Diyanet işleri reisliğine aid olan kısmı yerine merbut (A) işaretli teşkilât kadrosu konulmuştur.

İcabında bu kadroda yazılı memuriyetlerden birinde daha küçük derecede bir memurun istihdamı caizdir kendisine Devlet memurları maaşatının tevhid ve teadülüne dair olan kanunun müsaide olduğu derecesinin de maaşı verilir.

MADDE 11 — Bu kanuna mügayir hükümler mülgadır.

MADDE 12 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 13 — Bu kanun hükümlerini icraya Başvekil, Dahiliye ve Maliye vekilleri memurdur.

rin, kazalarda kaymakamların reisliği altında mahallindeki dersiam, vâiz, imam ve hatiblerle belediye azası içtima ederek müftülük için lâzımgelen ilim ve fazileti haiz zevat arasında gizli rey ile üç kişi seçerler. İntihab neticesi vilâyetin hususî mütaleası da ilâve olunarak vilâyetten Diyanet işleri reisliğine bildirilir. Bu üç zatten biri reislikçe tercih olunarak tayin ve memuriyeti mahalline tebliğ olunur. Reislik, intihab edilenlerden hiç birini münasib görmediği takdirde yeniden intihab yapılmak üzere iade eder.

Mahallinde müftü intihabına lâyük kimse bulunmadığı anlaşıldığı takdirde doğrudan doğruya Reislik makamınca evsafı lâzimeyi haiz müftü tayin ve izam olunur.

Müftü müsevvidleri müftülerin inhası üzerine vilâyetlerce tayin olunurlar.

Hükümetin 9 ncu maddesi kaldırılmıştır.

MADDE 5 — Hükümetin 10 ncu maddesi aynen kabul

Hükümetin 11 nci maddesi kaldırılmıştır.

MADDE 6 — Hükümetin 12 nci maddesi aynen kabul

MADDE 7 — Hükümetin 13 ncu maddesi aynen kabul

30 - V - 1934

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.	Da. V.
<i>İsmet</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>Zekâi</i>	<i>Ş. Kaya</i>
Ha. V. V.	Mal. V.	Mf. V.	Na. V.
<i>Ş. Kaya</i>	<i>Fuad</i>	<i>Hikmet</i>	<i>Ali</i>
İk. V.	S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>M. Celâl</i>	<i>Dr. Refik</i>	<i>Ali Rana</i>	<i>Muhlis</i>

Hükümetin teklifine bağlı [A] Cetveli

Derece	Memuriyetin nevi	Adet	Maaş
<i>Merkez memurları</i>			
1	Reis	1	150
<i>Müşavere heyeti</i>			
5	Aza	5	80
11	Mümeyyiz ve kütüpane memuru	1	30
14	Kâtib	1	20
<i>Zat işleri müdürlüğü</i>			
7	Müdür	1	55
10	Birinci sınıf mümeyyiz	1	35
11	İkinci » »	1	30
12	Tetkik memuru	2	25
14	Birinci sınıf kâtib	2	20
15	İkinci » »	3	17,5
<i>Yazı işleri müdürlüğü</i>			
8	Müdür	1	45
11	Mümeyyiz	1	30
12	Evrak memuru	1	25
14	Dosya »	1	20
17	Kâtib	1	14
12	Ayniyat muhasibi ve mutemed	1	25
12	Mubayaa ve levazım memuru	1	25
14	Ayniyat kâtibi	1	20
<i>Mushaflar tetkik heyeti</i>			
12	Reis	1	25
14	Aza	1	20
14	Aza ve başkâtib	1	20
<i>Taşra memurları</i>			
7	Birinci sınıf müftü (Ankara)	1	55
7	» » » (İstanbul)	1	55
9	İkinci » »	1	40
11	Üçüncü » »	20	30
12	Dördüncü » »	20	25
14	Beşinci » »	30	20
17	Altıncı » »	50	14
19	Yedinci » »	277	10

Derece	Memuriyetin nevi	Adet	Maas
12	Müftü müsevvidleri	4	25
17	»	5	14
19	»	16	10
14	» kâtibleri	2	20
17	»	4	14
18	»	14	12

Istanbul müftülüğü yazı işleri ve levazım Kalemi

11	Mümeyyiz	1	30
12	Ayniyat muhasibi ve mutemed	1	25
18	Kâtib	1	12

Şeriye sicilleri mahzeni kalemi

12	Başmemur	1	25
17	Muhafaza ve muamele memuru	1	14
17	Kâtib	1	14

Bütçe encümeninin değiştirilmesine bağlı [A] Cetveli

Merkez memurları

1	Reis	1	150
---	------	---	-----

Müşavere heyeti

5	Aza	5	80
11	Mümeyyiz ve kütüpane memuru	1	30
14	Kâtib	1	20

Zat işleri müdürlüğü

7	Müdür	1	55
10	Birinci sınıf mümeyyiz	1	35
11	İkinci » »	1	30
12	Tetkik memuru	2	25
14	Birinci sınıf kâtib	3	20
15	İkinci » » [1]	3	17,5
12	Ayniyat muhasibi ve mutemed	1	25
12	Mubayaa ve levazım memuru	1	25

Yazı işleri müdürlüğü

8	Müdür	1	45
11	Mümeyyiz	1	30

[1] Münhal vukuunda lâğvedilecektir.

Derece	Memuriyetin nevi	Adet	Maaş
12	Evrak memuru	1	25
14	Dosya memuru	1	20
17	Kâtib	1	14

Musaflar tetkik heyeti (İstanbulda)

12	Reis	1	25
14	Aza	1	20
14	Aza ve başkâtib	1	20

Taşra memurları

7	Birinci sınıf müftü	2	55
9	İkinci » »	1	40
11	Üçüncü » »	20	30
12	Dördüncü » »	20	25
14	Beşinci » »	30	20
17	Altıncı » »	50	14
19	Yedinci » »	277	10
12	Müftü müsevvidleri	4	25
17	» »	5	14
19	» »	16	10
14	» kâtibleri	2	20
17	» »	4	14
18	» »	14	12

İstanbul müftülüğü yazı işleri ve levazım Kalemî

11	Mümeyyiz	1	30
12	Ayniyat muhasibi ve mutemed	1	25
18	Kâtib	1	12

Şeriye sicilleri mahzeni kalemî

12	Başmemur	1	25
17	Muhafaza ve muamele memuru	1	14
17	Kâtib	1	14